

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 71 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – BK projektas), LIETUVOS
RESPUBLIKOS SMURTINIAIS NUSIKALTIMAIS PADARYTOS ŽALOS
KOMPENSAVIMO ĮSTATYMO NR. X-296 4 IR 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – ŽKĮ projektas) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽALOS, ATsiradusios DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ,
ATLYGINIMO IR ATSTOVAVIMO VALSTYBEI IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBEI ĮSTATYMO NR. IX-895 1, 3 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO
PAPILDYMO 2¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – ŽAI projektas)
(toliau kartu – Projektai)
(TAP Nr. 20-150)(TAIS Nr. 20-1452)**

2020-02-17 Nr.NV-441

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, BK ir ŽKĮ projektams pastabų ir pasiūlymų neturime, o dėl ŽAI projekto teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Atkreipiame dėmesį į tai, kad Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse vartojama formuluotė tik „įsiteisėjęs teismo nuosprendis“, todėl siekiant užtikrinti teisinio reguliavimo aiškumą ir nuoseklumą, šio projekto 1 ir 2 straipsniuose kaip pertekliniai šalintini žodžiai „galutiniu“, „galutinio“ ir „galutinis“. Jeigu galutiniu laikomas teismo nuosprendis, kuris nebuvo apskųstas kasacine tvarka ar nėra nagrinėjamas Lietuvos Aukščiausiajame Teisme, tokiu atveju siūlytume šiame projekte apsibrėžti tokią formuluotę ir įtvirtinti galimybę sustabdyti žalos atlyginimo procesą remiantis pirmiau minėtomis aplinkybėmis.

Tuo atveju, jeigu būtų neatsižvelgta į pastabą ir siekiama įtvirtinti nuostatą dėl „galutinio“ teismo sprendimo ŽAI projektas turėtų būti peržiūrėtas, kad formuluotės būtų nuosekliai ir vienodai vartojamos, pvz. „galutinis įsiteisėjęs teismo nuosprendis“, „įsiteisėjęs galutinis išteisinamasis nuosprendis“, „žalos kompensavimas“, „piniginė kompensacija“, „kompensacija“ ir panašiai.

2. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ŽAI projekto 2 straipsnio pavadinimas „Kompensavimas ne teismo tvarka“ ir keičiamo galiojančio įstatymo 3 straipsnio pavadinimas „Žalos atlyginimas ne teismo tvarka“ iš esmės yra tapatūs, kadangi keičiamo galiojančio įstatymo atitinkamuose straipsniuose (pvz. 2 straipsnio 2 dalies 4 punktas, 3 straipsnis) žalos atlyginimo ir kompensacijos išmokėjimo sąvokos (formuluotės) vartojamos kaip sinonimai. Siekiant tinkamai

įgyvendinti teisėkūros aiškumo principą, ŽAI projekto 2 straipsnio pavadinime turėtų aiškiai atsispindėti šio straipsnio teisinio reguliavimo turinys.

3. Vertinant ŽAI projekto 2 straipsnio teisinį reguliavimą ŽAI projekto rengėjas turėtų pagrįsti, kodėl pinigine kompensacija siejama su dėl suėmimo pritaikymu patirtais padariniais (prarastomis pajamomis ir turėtomis išlaidomis), t. y. neaišku, kodėl nustatomas kitoks teisinis reguliavimas nei keičiamo galiojančio įstatymo 4 straipsnio 4 dalyje, pagal kurią „*reali turtinė žala, t. y. turto netekimas arba sužalojimas, turėtos išlaidos, negautos pajamos (negautos darbo užmokestis ar kitos darbinės pajamos atskaičius mokesčius ir privalomojo valstybinio socialinio draudimo bei privalomojo sveikatos draudimo įmokas; pašalpos; pensijos), kurias asmuo būtų gavęs, jeigu nebūtų buvę neteisėtų veiksmų, taip pat neturtinė žala, apskaičiuota šio straipsnio nustatyta tvarka*“. Atsižvelgiant į galiojančiame įstatyme vartojamas formuluotes (sinonimus) žalos atlyginimo ir kompensavimo, lieka neaišku, kodėl ŽAI projekto 2 straipsnyje minima kompensacija (jos dydis) yra reglamentuojama siauriau nei kituose galiojančio įstatymo straipsniuose, taip pat kitaip nei žalos (nuostolių) sąvoka (turinys) apibrėžta Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.249 straipsnyje.

4. ŽAI projekto rengėjas turėtų Projektą aiškinamajame rašte pagrįsti, kodėl pasirinko būtent 50 bazinių socialinių išmokų dydžio pinigine kompensaciją (kaip ir kodėl toks dydis buvo nustatytas, pasirinktas), taip pat kokie, pavyzdžiui, dokumentai, kuriuos turės pateikti pareiškėjas, galėtų patvirtinti prašomos piniginės kompensacijos dydį, įvertinant tai, kad į kompensacijos skaičiuojamą sumą įeina ir *prarastos pajamos*. Svarstyтина, ar tai neturėtų būti „negautos pajamos“. Tuo atveju, jeigu siekiama nustatyti kompensaciją už „prarastas pajamas“ ši formuluoтė turėtų būti atskleista (paaiškinta, prireikus – aiškiau reglamentuojant siūlomą teisinį reguliavimą koreguojant ŽAI projektą).

5. Svarstyтина, ar teisingai Projektą aiškinamajame rašte yra nurodyta, jog įgyvendinamųjų teisės aktų rengti nereikės, nors ŽAI projekto 2 straipsnyje siūloma nustatyti, kad teisingumo ministras tvirtins prašymo formą.

Teisės grupės patarėjas

Žygimantas Daukša

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Eglė Izokaitytė